

FİZİKSEL-MOTOR GELİŞİM VE DESTEKLENMESİ

Fiziksel-Motor Gelişimi Etkileyen Faktörler

Dr. Taşkın Taştepe

Bireysel Faktörler	Çevresel Faktörler	Fiziksel Görev Faktörleri
Gelişimin yönü Büyüme hızı Farklılaşma - Bütünleşme Hazırbulunuşluk Kritik ve hassas öğrenme dönemi Bireysel farklılıklar Filogenetik/Ontogenetik beceriler	Bağlanma Uyarım ve yoksunluk Sosyoekonomik düzey Çocuk yetiştirme tutumları	Prematüre doğum Yeme bozuklukları Uygunluk düzeyi

Dr. Taşkın Taştepe

Gelişimin Yönü

Sinir sistemi olgunlaşmasının bir fonksiyonu olarak motor kontrol ve koordinasyondaki artıştır.

- ❖ baştan ayağa (cephalo-caudal/sefalokaudal)
- ❖ merkezden/içten dışa (proximo-distal/proksimodistal)

Dr. Taşkın Taştepe

Büyüme Hızı

Normal büyüme hızındaki küçük sapmalar, **kendi kendine düzenleme** olarak adlandırılan ve henüz nedenleri açıklanamayan süreçler tarafından telafi edilir ve böylece çocuğun yaşıtlarının düzeyine gelmesi sağlanmış olur.

Dr. Taşkın Taştepe

Farklılaşma - Bütünleşme

Farklılaşma, görece dağınık becerilerin daha fonksiyonel ve daha becerili olanlarla zenginleşmesidir.

Bütünleşme, kasların ve duyu sisteminin yüksek koordineli hareketleridir.

Dr. Taşkın Taştepe

Hazırbulunuşluk

Öğrenme için hazırbulunuşluk; biyolojik, çevresel ve fizyolojik faktörlerin uyumuna bağlıdır.

Dr. Taşkın Taştepe

Kritik ve Hassas Öğrenme Dönemi

Bireyin bazı zamanlarda uyaranlara daha duyarlı olduğunu belirtir.

❖ Erken müdahale

Dr. Taşkın Taştepe

Bireysel Farklılıklar

Her birey kendi gelişim takvimi ile benzersizdir. Bu takvim, bireylerin kalıtım ve çevre etkilerinin bir birleşimidir.

Dr. Taşkın Taştepe

Cinsiyet

- ❖ Beden ölçüleri
- ❖ Anatomik yapı
- ❖ Fizyolojik fonksiyonlar
- ❖ **Sosyal ve kültürel farklılıklar**

Dr. Taşkın Taştepe

Filogenetik / Ontogenetik Beceriler

Filogenetik beceriler, olgunlaşma ile ortaya çıkan, çevreye dirençli becerilerdir.

Ontogenetik beceriler, öğrenme ve çevreye bağlı becerilerdir.

Dr. Taşkın Taştepe

Bağlanma

Bebeklerde hayvanlardaki gibi kelimenin dar anlamıyla mühürleme (annenin davranışını takip etme) yoktur fakat doğum sonrası dönemde anne il bebek arasında geniş bir hassasiyet dönemi oluşur.

Dr. Taşkın Taştepe

Uyarım ve Yoksunluk

Hem uyarım hem de yoksunluk deneyimleri, gelişimin hızını etkileme potansiyeline sahiptir.

- ❖ Motor beceri öğrenmede özel antrenmanın etkisi var mıdır?
- ❖ Çevresel yoksunluk, uygulama fırsatının verilmemesi motor gelişimi etkiler mi?

Sosyoekonomik düzey / çocuk yetiştirme yöntemleri

Dr. Taşkın Taştepe

Prematüre Doğum

- ❖ Düşük doğum ağırlığı (*intrauterin gelişme geriliği*)
- ❖ Normal kilosunda erken doğum

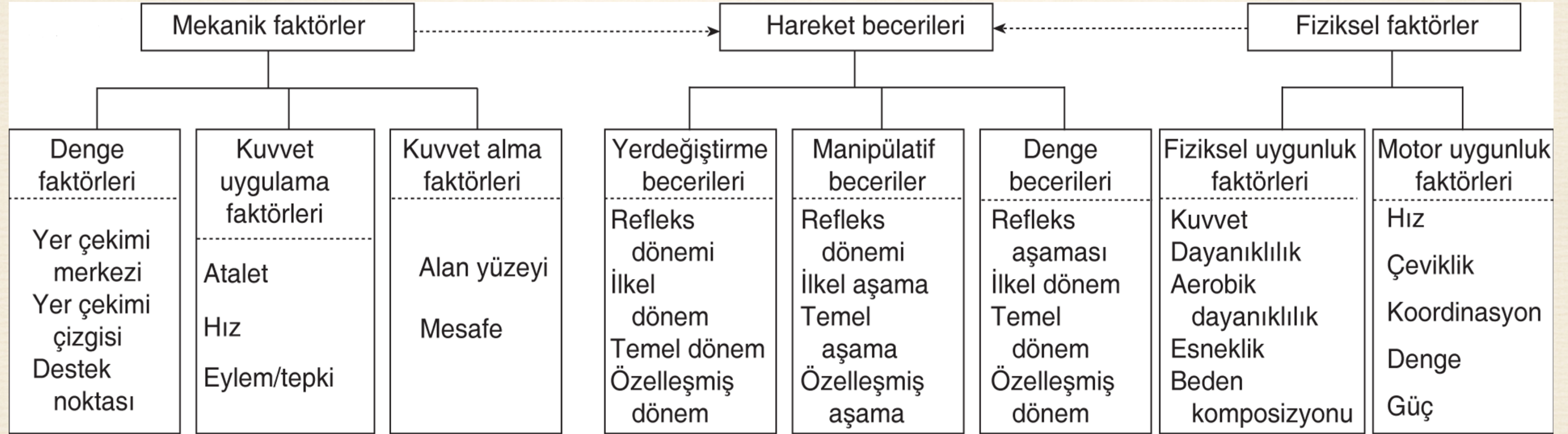
Dr. Taşkın Taştepe

Yeme Bozuklukları

- ❖ Obezite
- ❖ Aşırı yeme bozukluğu
- ❖ Anoreksiya nervoza
- ❖ Bulimia nervoza

Dr. Taşkın Taştepe

Uygunluk Düzeyi (Gallahue vd., 2014)

Kaynaklar

- ❖ *Gallahue, D. L., Ozmun, J. C. ve Goodway, J. D. (2014). Motor gelişimi anlamak: Bebekler, çocuklar, ergenler, yetişkinler (D. Sevimay Özer ve A. Aktop, Çev. Ed.). Motor gelişimi etkileyen faktörler (C. E. Ağlamış, Böl. Çev.). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.*
- ❖ *Taştepe, T. (2018). 36-47 aylık çocuklara ve annelere uygulanan motor gelişim destek programının çocukların motor gelişimine etkisinin incelenmesi. Doktora tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.*

Dr. Taşkın Taştepe

FİZİKSEL-MOTOR GELİŞİM VE DESTEKLENMESİ

Fiziksel-Motor Gelişimi Etkileyen Faktörler

Dr. Taşkın Taştepe